

**Jomfruland
nasjonalpark**

Nasjonalparkstyret

Møtedato: 22.11.19

Saksnummer:

Saksbehandler: Morten Johannessen

Dato saksframlegg: 13.11.2019

Sak 2019/34: Søknad om tillatelse til vann- og avløpsledninger i sjø

Bakgrunn

Kragerø kommune har 13.11.19 søkt om dispensasjon fra vernebestemmelsene for å kunne legge vann- og avløpsledninger i sjø mellom Portør og Ellingsvik, en strekning på ca. fem kilometer. Det er planlagt ilandføring i Brokkheller, Ekerne og Ellingsvik, alternativt Einarsholmen. Omsøkte ledningstraseer framgår av vedlegg 2.

Ca. 150 boliger vil kunne knyttes til ledningsanlegget, de fleste fritidsboliger. Det er private vann- og avløpsanlegg i området i dag. En del av fritidsboligene har ikke godkjente avløpsanlegg. Ledningsanlegget vil redusere sannsynligheten for utslipp av urensset eller dårlig rensset sanitæravløp. Kommunen mener anlegget vil gi en forbedret forurensnings-situasjon lokalt og at ledningsanlegget vil være av stor samfunnsmessig betydning.

Sjøbunnen langs omsøkte traseer, med unntak av en strekning helt i sør, er detaljkartlagt. De planlagte traseene skal være trygge med hensyn til ledningsbrudd. Flere steder er traseen lagt lengre ut fra land enn først planlagt, da det ikke er funnet trygge traseer lenger inn.

På strekningen fra Brokkheller til Vestre Skarholmen går ledningstraseen omtrent i grensa til nasjonalparken. Fra Vestre Skarholmen til Berrundholmen går den i nasjonalparken i ca. 700 meters lengde. Fra Berrundholmen til ytre del av Stangnes går traseen utenfor nasjonalparken. Videre er det to alternative traseer. Alternativ A er en trase på ca. 2700 meter i nasjonalparken fram til Ellingsvik. Alternativ B er en trase ca. 300 meter i nasjonalparken i retning Einarsholmen. Det er forskjell på de to alternativene når det gjelder samlet lengde i nasjonalparken, med ca. 3 400 meter for alternativ A og ca. 1 000 meter for alternativ B. Kragerø kommune ønsker primært å gå videre med alternativ A. Begrunnelsen er at krav fra en grunneier om å fjerne et undervannsskjær i forbindelse med alternativ B vil fordyre prosjektet og at adkomst med anleggsmaskiner er vanskelig både fra land og sjø.

Vannledningene vil ha dimensjon fra 63 til 125 mm og avløpsledningene fra 63 til 90 mm. Ledningene legges oppå sjøbunnen. De er utstyrt med belastningslodd som gjør at de legger seg på sjøbunnen når de gradvis fylles med vann. På noen partier der ledningene kan være utsatt for bevegelser på grunn av bølger og strøm, er det behov for å feste dem til fjell.

Kommunen viser til at det er store naturverdier i sjø på strekningen, spesielt i nasjonalparken, med store forekomster av tareskog, ålegrasenger og bløtbunn langs land.

Forvalters vurdering

Forholdet til formålene med vernet

Dette er et tiltak som må vurderes opp mot formålene som blant annet sier: «Å ta vare på et større naturområde med geologisk særpreg med israndavsetninger og biologisk mangfold i sjø og på land med særegne og representative økosystemer og landskap som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet er videre å ta vare på:

a) *Naturtyper på sjøbunnen som tareskog, ålegrasenger, bløtbunn og skjellsand, herunder gyte- og oppvekstområder for fisk og skalldyr, som har betydning for økosystemet og økosystemtjenester både i og utenfor nasjonalparken».*

Forholdet til verneforskriften

Sjøledninger for vann og avløp er ikke blant tiltakene det er forbud mot og som er opplistet i forskriftens § 3. Bestemmelsen er imidlertid ikke uttømmende. Ledninger i dette området er ikke angitt i retningslinjen i forvaltningsplanen til § 3 som det i utgangspunktet kan gis tillatelse til etter søknad. Den er avgrenset til å gjelde ledninger til Stråholmen, Jomfruland og Styrmannsholmen. Retningslinjen har imidlertid ikke juridisk virkning, da den ikke er vist til i forskriften. Forskriftens § 3.h vurderes derfor til å gi hjemmel for tillatelse.

Det er dessuten slik at grunnlaget for retningslinjene er problemstillinger som kom opp i verneprosessen og da styret arbeidet med retningslinjene. Forvalter var kjent med at Kragerø kommune arbeidet med planer om å knytte området sør for Portør til kommunalt avløpsanlegg, men arbeidet hadde ikke kommet langt nok til å være konkrete på hvilke strekninger som var aktuelle. Dermed var det ikke grunnlag for å ta med strekningene i retningslinjene.

Retningslinjen sier at: *Det kan gis tillatelse dersom arbeidene ikke gir fare for skade av betydning på naturverdier som ålegrasenger eller bløtbunnsområder. Hvis det gis tillatelse, skal det stilles krav om at landtaket anlegges slik at ledningsanlegget ikke blir synlig.*

Forholdet til miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven

§ 8 om kunnskapsgrunnlaget: Det er mest nærliggende å tenke at ledningene kan ha virkning for naturtypene tareskoger og ålegrasenger i traseene. Naturtyper i sjø er modellert og vist i Naturbase. Kunnskap om utbredelsen av naturtypene vurderes til å være tilstrekkelig og § 9 om føre-var-prinsippet kommer ikke til anvendelse.

§ 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning: Det er lagt til grunn i retningslinjene at det kan søkes om sjøledninger til Jomfruland, Stråholmen og Styrmannsholmen. Det er en føring om at det kan gis tillatelse på disse strekningene. Forvalter kjenner ikke til at det er planer om andre ledningsanlegg ut over denne søknaden. Samlet belastning vurderes til å være begrenset.

§ 11 om kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver: Det er lite tenkelig at anlegg og drift skal påføre naturmiljøet vesentlige skader, men hvis så skulle skje, skal tiltakshaver dekke kostnadene.

§ 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder: Søker har gitt redegjørelse for hvordan ledningene skal legges ut uten å gi skade for naturtypene.

Konkret vurdering

Sjøledningene vil berøre nasjonalparken, ikke øvrige VA-anlegg. Vurderingen er at det ikke grunnlag for å si at ledningene vil ha vesentlig negativ betydning for naturverdiene. De vil bli

lagt oppå sjøbunnen, for det meste på bløtbunn. Sannsynligvis vil ledningene ha liten virkning for artssammensetning og produktivitet.

Det er en betydelig forskjell mellom alternativ A og B når det gjelder lengde gjennom nasjonalparken. Sett på bakgrunn av vurderingene ovenfor, bør det under tvil legges vekt på kommunens vurdering av at alternativ B vil medføre økte kostnader og vanskeligere adkomst med maskiner i anleggsperioden.

Innstilling

Kragerø kommune gis tillatelse til å legge ledninger på sjøbunnen fra Portør til Risør grense som omsøkt. Ledningene kan legges i trase etter alternativ A som beskrevet ovenfor. Kommunen oppfordres til å arbeide videre med alternativ B som vil gi en vesentlig kortere trase i nasjonalparken. Tillatelsen er gitt etter verneforskriften § 3.h,

Vedtak

Kragerø kommune gis tillatelse til å legge ledninger på sjøbunnen fra Portør til Risør grense som omsøkt. Ledningene kan legges i trase etter alternativ A som beskrevet ovenfor. Kommunen oppfordres til å arbeide videre med alternativ B som vil gi en vesentlig kortere trase i nasjonalparken. Tillatelsen er gitt etter verneforskriften § 3.h.

Vedlegg

1. Søknad datert 13.11.19
2. Kart som viser omsøkte ledningstraseer

Utskrift til

- Kragerø kommune